

KORXONALAR VA TASHKILOTLARNING FAOLIYATINING UMUMIY TAVSIFI

2020 yil 1 iYul holatiga ko'ra korxonalar va tashkilotlar demografiyasi bo'yicha ma'lumot (fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

Barchamizga ma'lumki, Tadbirkorlik sub'ektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish va hisobga qo'yish tartibini tubdan takomillashtirish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish asosida ularning davlat organlari bilan o'zaro munosabatlarida bevosita muloqot qilmaydigan shakllaridan foydalanish jadal rag'batlantirilmoqda.

Bugungi kunda ushbu borada qonunchilikda muhim qarorlar qabul qilinib, tadbirkorlik sub'ektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish va hisobga qo'yish tartibini tubdan takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar kompleksi ma'qullanib, ushbu chora-tadbirlarda tadbirkorlik sub'ektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish va hisobga qo'yishni avtomatlashtirilgan tizim bosqichma-bosqich ishlab chiqilib xayotga tadbiiq qilinmoqda.

Amalga oshirilayotgan islohotlar va jamiyatimizda ro'y berayotgan muhim o'zgarishlar tadbirkorlik sub'ektlari tomonidan o'z faoliyatlarini mustaqil boshlashiga va biznesini rivojlantirishiga muhim poydevor bo'ladi.

Bu o'z navbatida, tadbirkorlarning va mamlakatimizga kirib kelayotgan investitsiyalarni yanada ko'payishiga va ayni damda qo'shimcha ish o'rinlarini vujudga kelishiga, aholini turmush darajasini yanada oshirishiga xizmat qiladi.

Izoh tariqasida:

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2012 yil 25 sentyabrdagi "Korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida"gi 274-sonli qaroriga muvofiq tadbirkorlik sub'ektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazuvchi organ tomonidan taqdim etilgan bildirishnomaga asosan Korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri bazasi yuritiladi.

Ro'yxatdan o'tgan va faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar

Korxonalar va tashkilotlar yagona davlat registri ma'lumotlariga ko'ra ro'yxatga olingan Yuridik shaxslar soni 22 170 taga etgan va bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 20,2 % ga oshgan. Faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar soni esa, 20 209 tani tashkil qilib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2 761 taga yoki 15,8 % ga oshgan.

Ro'yxatga olingan va faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning hududlar bo'yicha taqsimlanishi, (birlikda, foizda)

	Ro'yxatga olingan		Faoliyat ko'rsatayotgan	
	<i>birlik</i>	<i>% da</i>	<i>birlik</i>	<i>% da</i>
Xorazm viloyati	22 170	100,0	20 209	100,0
Urganch sh.	5 105	23,0	4 515	22,3
Xiva sh.	1 929	8,7	1 729	8,6
<i>tumanlar:</i>				
Bog'ot	1 221	5,5	1 123	5,6
Gurlan	1 443	6,5	1 327	6,6
Qo'shko'pir	1 497	6,8	1 397	6,9
Urganch	2 390	10,8	2 207	10,9
Hazorasp	1 161	5,2	1 073	5,3
Tuproqqal'a	475	2,1	472	2,3
Xonqa	1 701	7,7	1 625	8,0
Xiva	1 782	8,0	1 545	7,6
Shovot	1 137	5,1	1 032	5,1
Yangiariq	1 291	5,8	1 202	5,9
Yangibozor	1 038	4,7	962	4,8

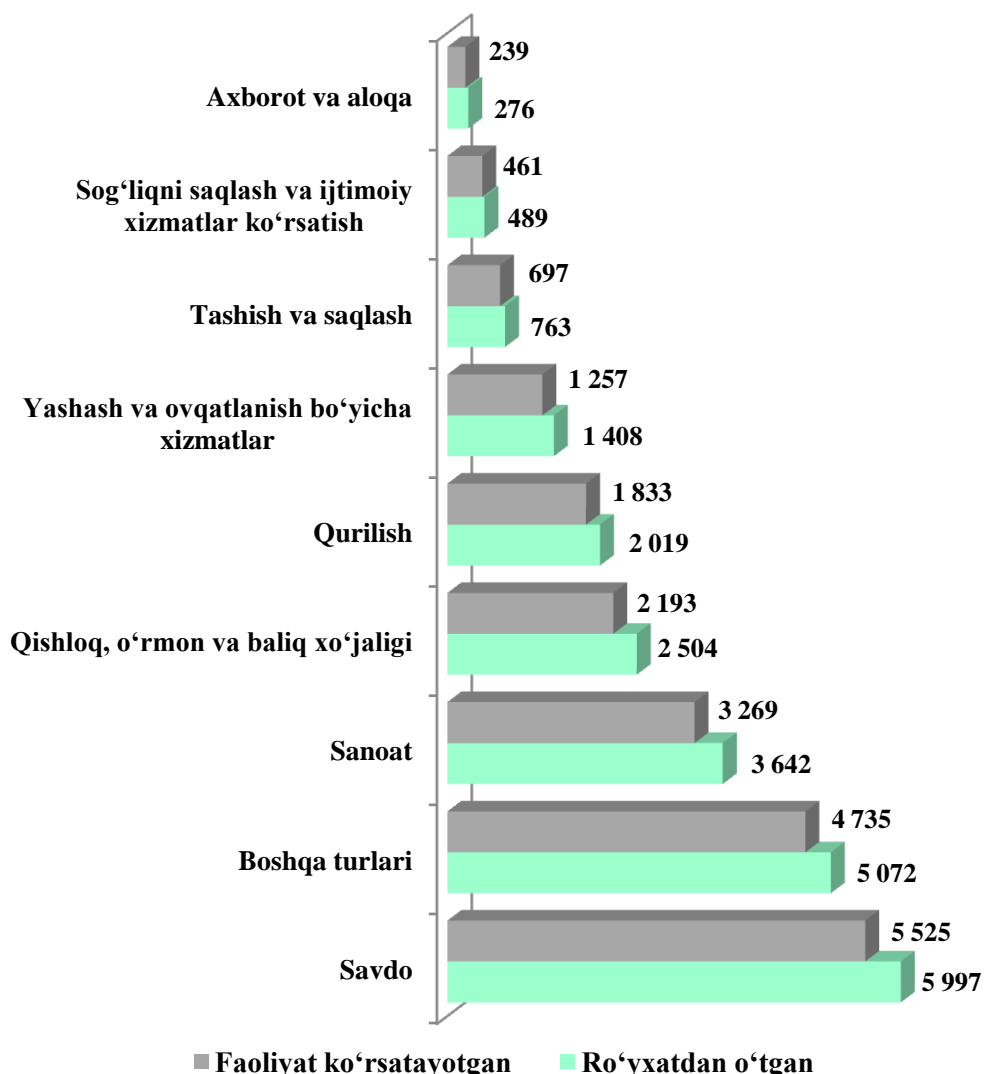
Ma'lumot tariqasida:

Oxirgi 5 yillikka e'tibor beradigan bo'lsak, viloyatimizda davlat ro'yxatidan o'tgan tadbirkorlik sub'ektlar soni 2015 yillarda 661 tani tashkil etgan bo'lsa, bugungi kunda holatiga 19 022 ta bo'lib, 8 361 ta tadbirkorlik sub'ektlarini ko'payganini kuzatish mumkin.

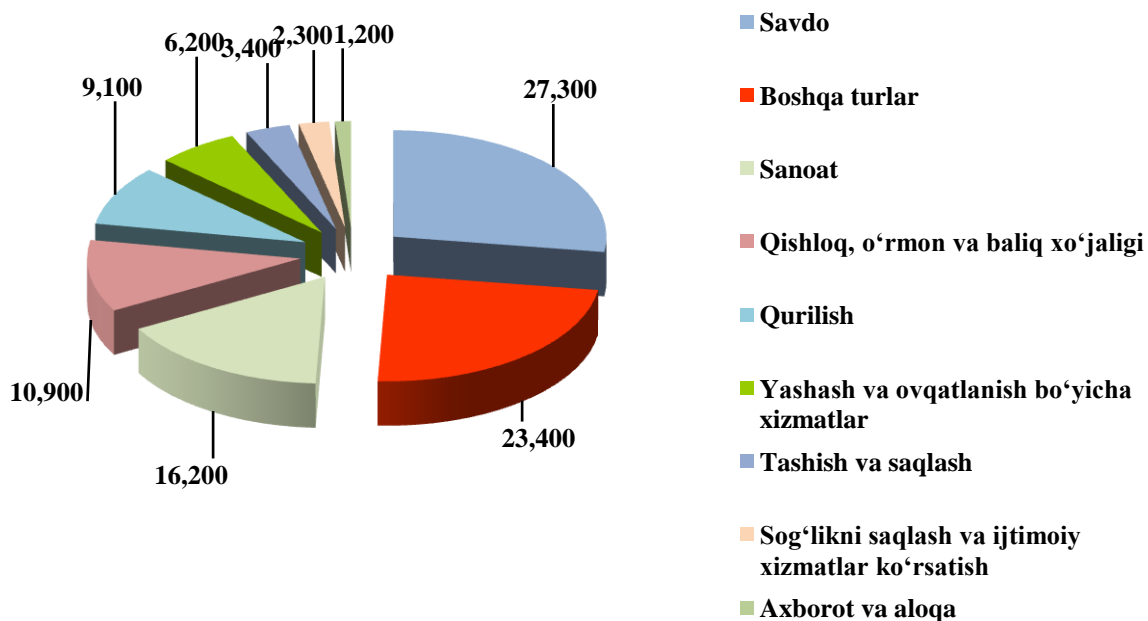

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ro'yxatdan o'tgan korxonalar va tashkilotlar ulushi 27,1 % savdo, 16,4 % sanoat, 11,3 % qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi, 9,1 % qurilish, 6,4 % yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar, 3,4 % tashish va saqlash, 2,2 % sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish, 1,2 % axborot va aloqa, 22,9 % boshqa faoliyat turlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ro'yxatga olingan va faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni, (birlikda)

Faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ulushi, (foizda)

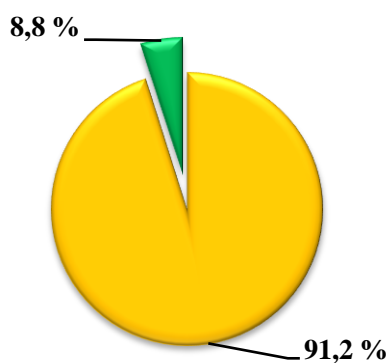
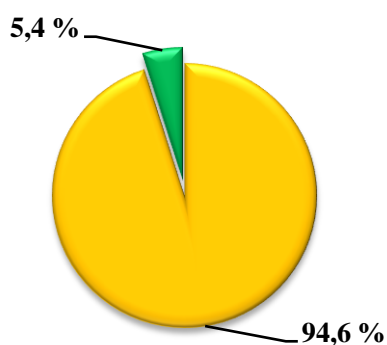

Korxonalar va tashkilotlarning umumiy sonida faoliyat ko'rsatayotgan sub'ektlarning ulushi 91,2 % ni, shu bilan birga faoliyat ko'rsatmayotganlarning ulushi 8,8 % ni tashkil etganligini ko'rsatmoqda.

Korxonalar va tashkilotlarning umumiy sonida faoliyat ko'rsatayotganlar va faoliyat ko'rsatmayotganlarning ulushi, (foizda)

01.07.2019 y.

01.07.2020 y.

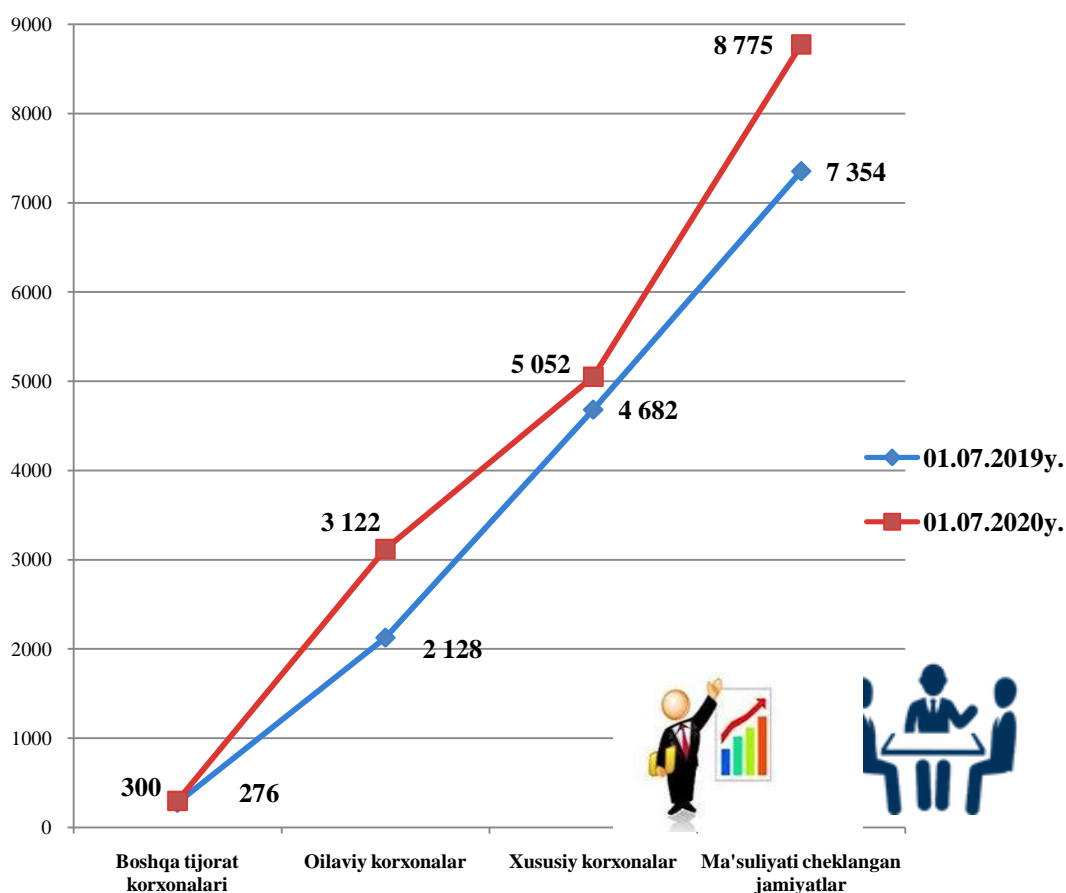

Faoliyat ko'rsatayotganlar

Faoliyat ko'rsatmayotganlar

Faoliyat ko'rsatayotgan tijorat shaklidagi korxonalar va tashkilotlar soni 17 249 ta bo'lib, shundan xususiy korxonalar soni 5 052 tani, oilaviy korxonalar soni 3 122 tani, mas'uliyati cheklangan jamiyatlar soni 8 775 tani va boshqa tijorat korxonalar soni 300 tani tashkil etgan.

Faoliyat ko'rsatayotgan Yuridik shaxslarning tashkiliy huquqiy shakllari bo'yicha soni, (birlikda)

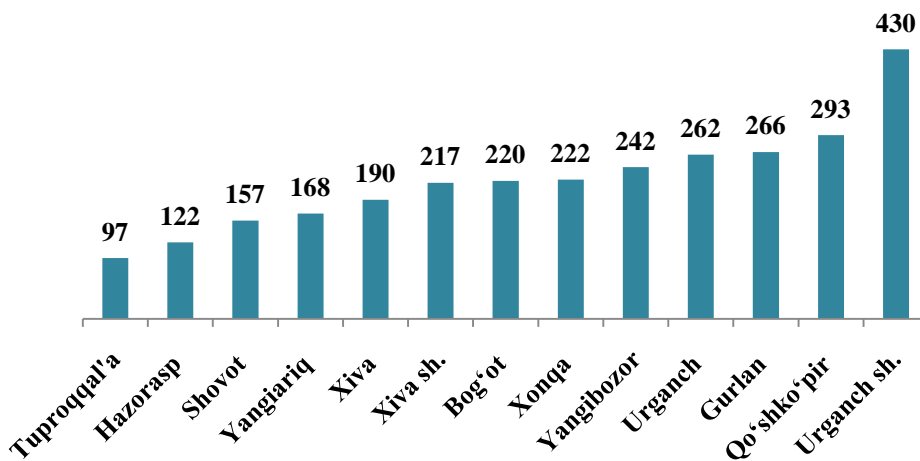

Ta'kidlash joizki, mamlakatimizda faoliyat ko'rsatayotgan xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning tashkiliy huquqiy shakllari bo'yicha asosiy qismi mas'uliyati cheklangan jamiyatlari xissasiga to'g'ri keladi. Bu ko'rsatkichlar yildan yilga o'sib bormoqda va bu ma'lumotlarni statistik raqamlarda kuzatish mumkin.

Yangi tashkil etilgan korxonalar va tashkilotlar

2020 yilning yanvar-iyun oylarida jami 2 886 ta yangi korxonalar va tashkilotlar ro'yxatga olingan bo'lib, 2019 yilning shu davriga nisbatan 345 taga kamaygan. Yangi tashkil etilgan korxonalar va tashkilotlarning asosiy qismi Urganch shahar (430 ta), Qo'shko'pir tuman (293 ta), Gurlan tuman (266 ta) va Urganch tuman (262 ta) lari hissalariga to'g'ri keladi. Eng kam esa, Shovot tuman (157 ta), Hazorasp tuman (122 ta) va Tuproqqa'a tuman (97 ta) lariga to'g'ri keladi.

Hududlar bo'yicha yangi tashkil etilgan korxonalar va tashkilotlarning soni, (birlikda)

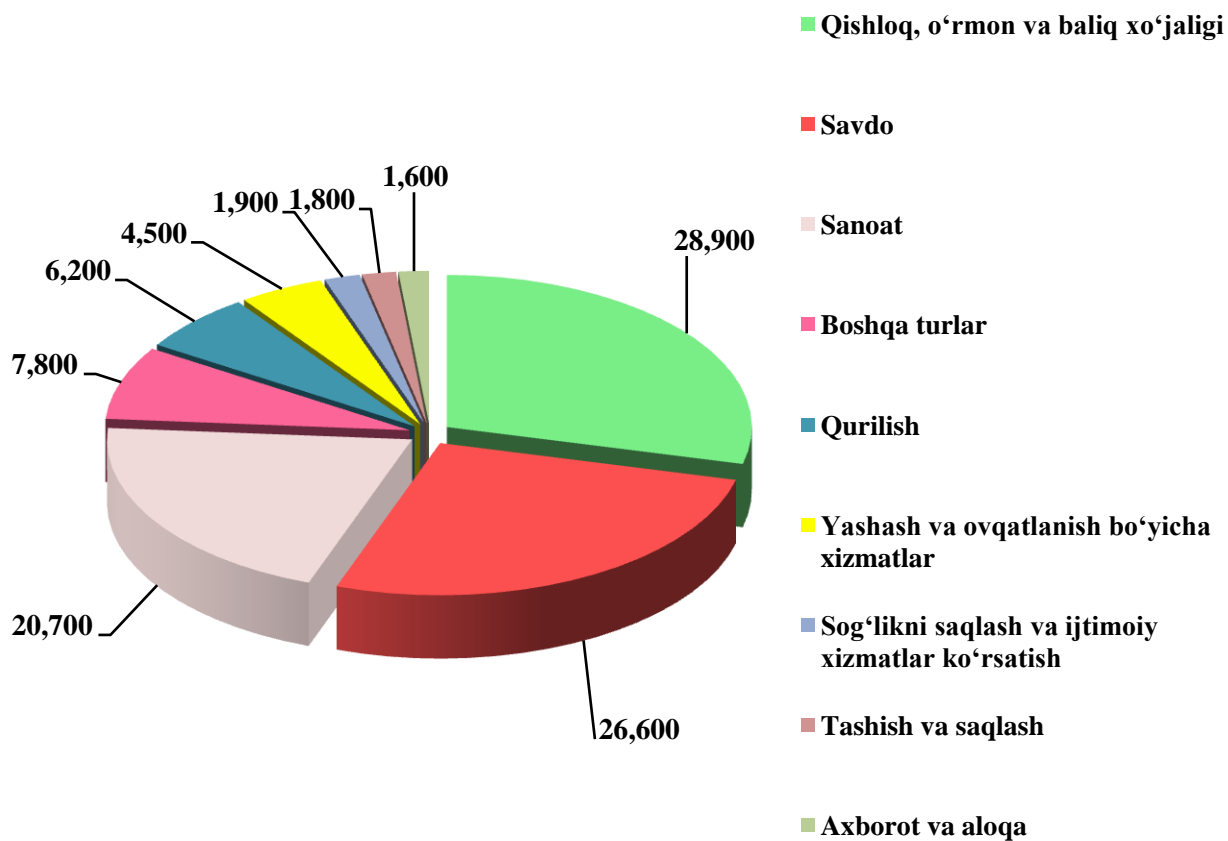

Ma'lumot tariqasida:

Viloyatimizda yangi tashkil etilgan tadbirkorlik sub'ektlar soni 2015 yilda 810 ta, 2016 yilda 764 ta, 2017 yilda 1 035 ta, 2018 yilda 1 110 ta, 2019 yilda 3 231 ta va bugungi kun holatiga 2 886 tani tashkil qildi

2020 yil yanvar-iyun oylarida yangi tashkil etilgan korxonalar va tashkilotlarning iqtisodiy faoliyat turlari kesimida, qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi 833 ta, savdo 768 ta, sanoat 597 ta, qurilish 178 ta, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar 130 ta, sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish 56 ta, tashish va saqlash 53 ta, axborot va aloqa 45 ta va boshqa sohalarda 226 tani tashkil topdi.

Yangi tashkil etilgan korxonalar va tashkilotlarning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ulushi, (foizda)

Kichik korxonalar va mikrofirmalar

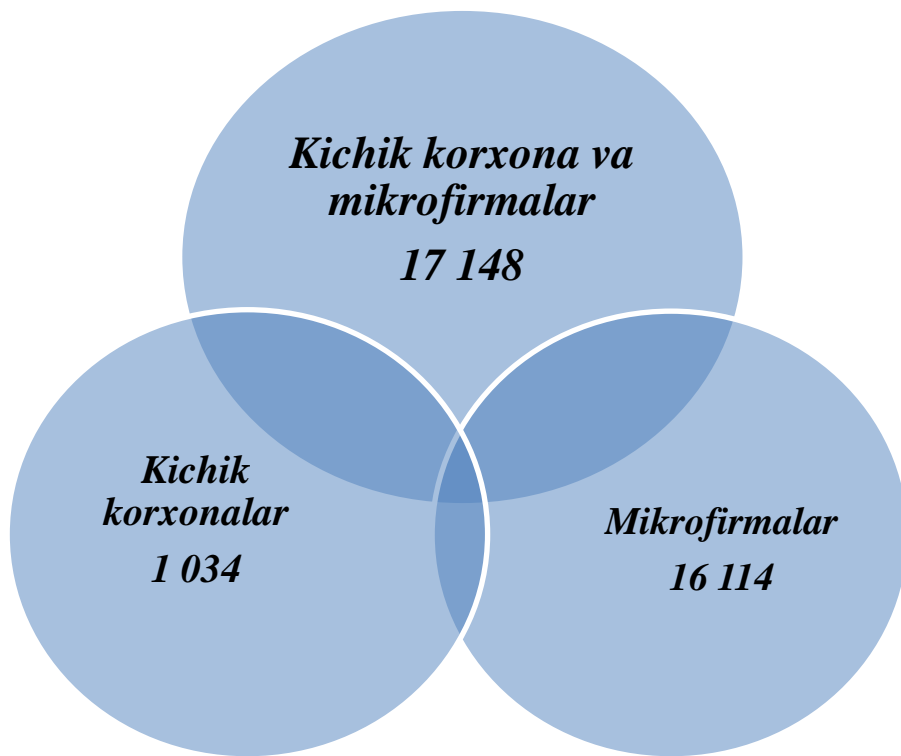
2020 yil 1 iYul holatiga ko'ra viloyatimizda faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik sub'ektlarining soni 17 148 tani tashkil qilgan. Bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 19,5 % ga oshgan.

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik sub'ektlarining hududlar bo'yicha soni va ulushi, (birlikda, foizda)

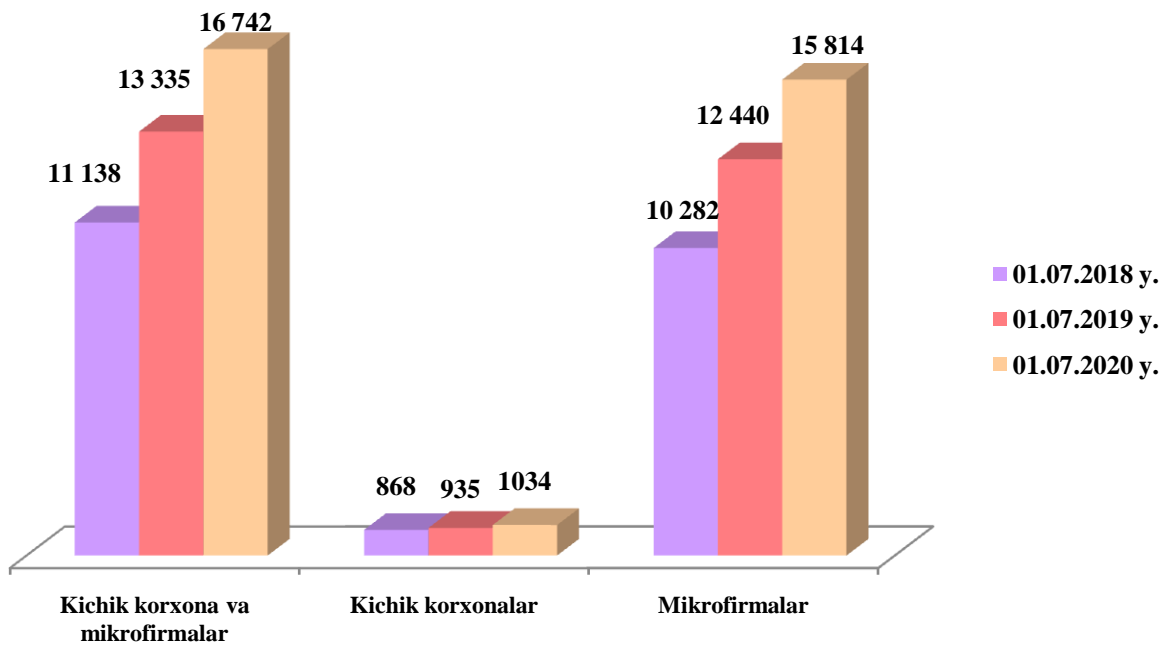
	2019 yil 1 iYul holatiga ko'ra		2020 yil 1 iYul holatiga ko'ra	
	birlik	jamiga nisbatan % da	birlik	jamiga nisbatan % da

Xorazm viloyati	14 353	100,0	17 148	100,0
Urganch sh.	3406	23,7	3822	22,3
Xiva sh.	1476	10,3	1600	9,3
<i>tumanlar:</i>				
Bog'ot	663	4,6	907	5,3
Gurlan	864	6,0	1116	6,5
Qo'shko'pir	845	5,9	1171	6,8
Urganch	1 632	11,4	1945	11,3
Hazorasp	1 006	7,0	858	5,0
Tuproqqal'a	0	0,0	372	2,2
Xonqa	1 134	7,9	1385	8,1
Xiva	1 322	9,2	1347	7,9
Shovot	627	4,4	810	4,7
Yangiariq	875	6,1	1013	5,9
Yangibozor	503	3,5	802	4,7

**Faoliyat ko'rsatayotgan kichik
korxonalar va mikrofirmalar soni, (birlikda)**

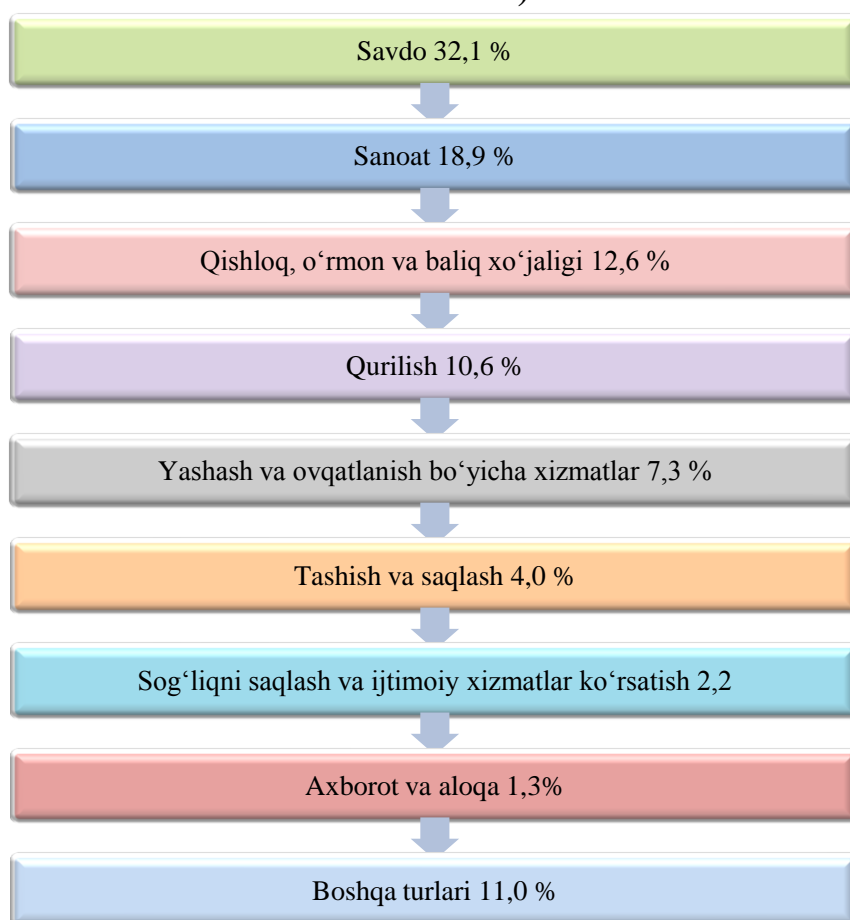
Faoliyat ko'rsatayotgan kichik korxonalar va mikrofirmalar dinamikasi, (birlikda)

Faoliyat ko'rsatayotgan 17 148 ta kichik korxonalar va mikrofirmalarni iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha

olib qaraydigan bo'lsak, 5 503 tasi (32,1 %) savdo, 3 238 tasi (18,9 %) sanoat, 2 168 tasi (12,6 %) qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi, 1 822 tasi (10,6 %) qurilish, 1 245 tasi (7,3 %) yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar, 688 tasi (4,0 %) tashish va saqlash, 376 tasi (2,2 %) sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish, 222 tasi (1,3%) axborot va aloqa, hamda 1 886 tasi (11,0 %) boshqa faoliyat turlari hissalariga to'g'ri keladi.

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik sub'ektlarining iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ulushi, (foizda)

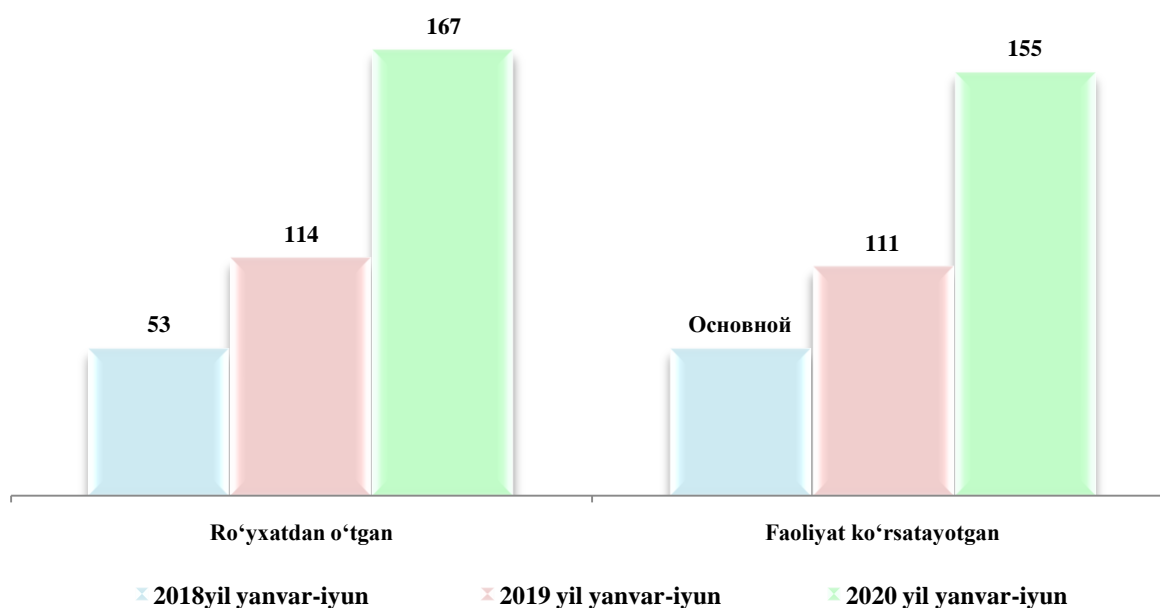
Misol tariqasida:

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik tadbirkorlik sub'ektlari soni 2015 yildan 10 168 tadan hozirgi kunga 17 148 taga yoki 68,6 % ga oshgan. Muqobil tariqasida:

Xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar

Mamlakatimizda ishbilarmonlik muhitini jadal rivojlantirish borasida qator ijobiy o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Bugungi kunda raqobatbardoshlik muhitini yaratish maqsadida chet ellik sarmoyadorlarga Yurtimiz bozoriga kirib kelishlari o'z faoliyatlarini olib borishlari uchun qulay shart-sharoitlar yaratilmoqda. Buning natijasida keyingi yillarda xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalar yildan yilga soni kengayib borayotganligi statistik raqamlarda o'z aksini topgan.

Xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni, (birlikda)

2020 yil 1 iyul holatiga ko'ra faoliyat ko'rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni 155 tani tashkil etdi. O'tgan yilning shu davriga nisbatan 44 taga yoki 39,6 % ga o'sgan.

Hududlar kesimida, xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarining asosiy qismi Urganch shahar 47 ta (30,3 %), Urganch tumani 21 ta (13,5 %) va Xiva shahri 16 ta (10,3 %) hissalariga to'g'ri keladi. Eng kam xorijiy kapital ishtirokida korxonalar Hazorasp tumani 2 ta (1,3 %) va Gurlan tumani 5 ta (3,2 %) larida tashkil etilgan. Bu esa mazkur hududlarda xorijiy hamkorlar bilan ishlashni, investitsiya jalb etish borasida amalga oshirilishi lozim bo'lgan ishlarni yanada rivojlantirishni talab etadi.

Faoliyat ko'rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarining hududlar bo'yicha soni va ulushi, (birlikda, foizda)

	<i>Korxonalar soni (birlik)</i>	<i>Korxonalar ulushi (%)</i>
Xorazm viloyati	155	100,0
Urganch sh.	47	30,3
Xiva sh.	16	10,3
<i>tumanlar:</i>		
Bog'ot	8	5,2
Gurlan	5	3,2
Qo'shko'pir	6	3,9
Urganch	21	13,5
Hazorasp	2	1,3
Tuproqqal'a	6	3,9
Xonqa	8	5,2
Xiva	11	7,1
Shovot	10	6,5
Yangiariq	6	3,9
Yangibozor	9	5,8

Faoliyat ko'rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar tarkibida qo'shma korxonalar va xorijiy korxonalarning soni, (birlikda)

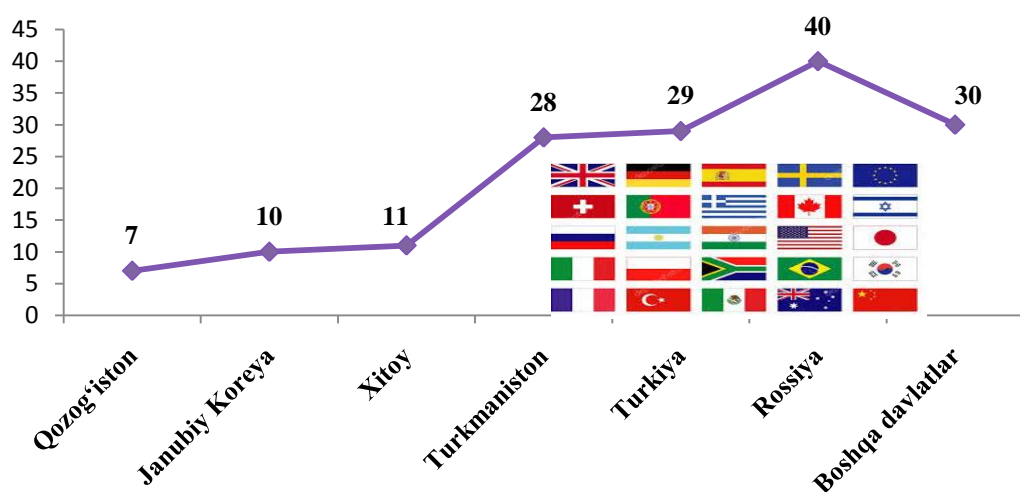

Faoliyat ko'rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarining iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha soni va ulushi, (birlikda, foizda)

	<i>Korxonalar soni (birlik)</i>	<i>Korxonalar ulushi (%)</i>
Jami	155	100,0
<i>shu jumladan:</i>		
Sanoat	60	38,7
Savdo	30	19,4
Qurilish	23	14,8
Qishloq, oʻrmon va baliq xoʻjaligi	22	14,2
Yashash va ovqatlanish boʻyicha xizmatlar	8	5,2
Sogʻliqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar koʻrsatish	4	2,6
Tashish va saqlash	1	0,6
Axborot va aloqa	1	0,6
Boshqa turlari	6	3,9

Faoliyat koʻrsatayotgan 155 ta xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarni iqtisodiy faoliyat turlari boʻyicha olib qaraydigan boʻlsak, 60 tasi (38,7 %) sanoat, 30 tasi (19,4 %) savdo, 23 tasi (14,8 %) qurilish, 22 tasi (14,2 %) qishloq, oʻrmon va baliq xoʻjaligi, 8 tasi (5,2 %) yashash va ovqatlanish boʻyicha xizmatlar, 4 tasi (2,6 %) sogʻliqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar koʻrsatish, 1 tasi (0,6 %) tashish va saqlash, 1 tasi (0,6%) axborot va aloqa, hamda 6 tasi (3,9 %) boshqa faoliyat turlari hissalariga toʻgʻri keladi. SHundan koʻrinib turibdiki, faoliyat koʻrsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarining asosiy qismi sanoat va savdo faoliyat turiga toʻgʻri keladi. SHuningdek, eng kam ulushi esa tashish va saqlash hamda axborot va aloqa faoliyat turlariga toʻgʻri keladi.

Xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat koʻrsatayotgan korxonalarining davlatlar kesimida soni, (birlikda)

2020 yilning yanvar-iyun oylarida xorijiy kapital ishtirokidagi ro'yxatdan o'tgan yangi korxonalar soni 31 tani tashkil qilgan. Bu ko'rsatkich esa o'tgan yilning shu davriga nisbatan 7 taga kamaygan.

Xorijiy kapital ishtirokidagi yangi korxonalarni davlatlar kesimida qaraydigan bo'lsak, Turkiyada (9 ta), Rossiyada (7 ta), Turkmaniston Respublikasida (6 ta), Amerika Qo'shma SHTatlari (2), Eron Islom Respublikasi (2 ta), Qozog'iston, (2 ta), Janubiy Koreya, SHveysariya va Angilyada (1 ta) dan tashkil qilingan.

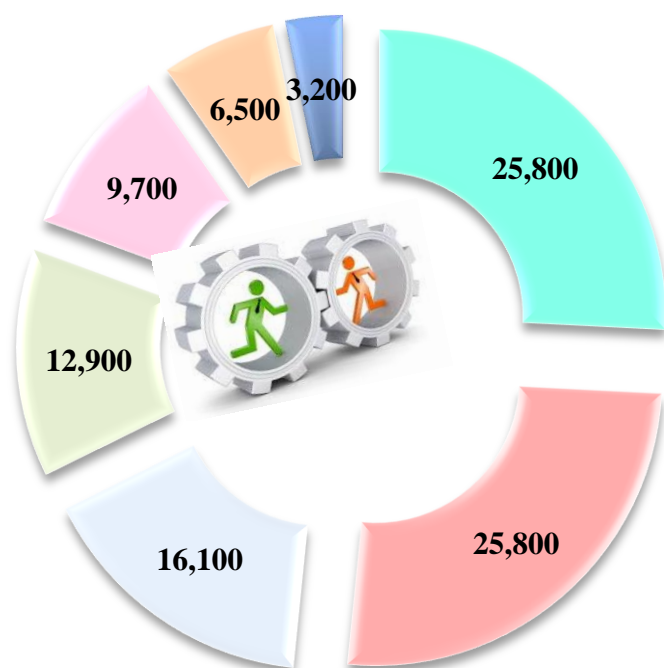
2020 yil yanvar-iyun oylarida yangi tashkil etilgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarining davlatlar kesimidagi soni, (birlikda)

**Yangi tashkil etilgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar
hududlar kesimidagi soni va ulushi, (birlikda, foizda)**

	<i>Korxonalar soni (birlik)</i>	<i>Korxonalar ulushi (%)</i>
Xorazm viloyati	31	100,0
Urganch sh.	14	45,2
Xiva sh.	5	16,1
<i>tumanlar:</i>		
Bog'ot	-	-
Gurlan	-	-
Qo'shko'pir	1	3,2
Urganch	3	9,7
Hazorasp	2	6,5
Tuproqqal'a	-	-
Xonqa	2	6,5
Xiva	1	3,2
Shovot	-	-
Yangiariq	-	-
Yangibozor	3	9,7

Yangi tashkil etilgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalarining iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ulushi, (foizda)

- Sanoat
- Qurilish
- Savdo
- Qishloq va o'rmon xo'jaligi
- Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar
- Sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish
- Boshqa turlar

SHu bilan birga, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmlarini kengaytirishda etarli darajada ishlar to'g'ri yo'lga qo'yilmaganligi sababli, ayrim hududlarda xorijiy investitsiyaarni jalb qilishda beqarorlik saqlanib qolmoqda. Jumladan, 2020 yil 1 iYul holatiga 12 ta xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar faoliyat ko'rsatmayotgan korxonalar ro'yxatida turibdi.

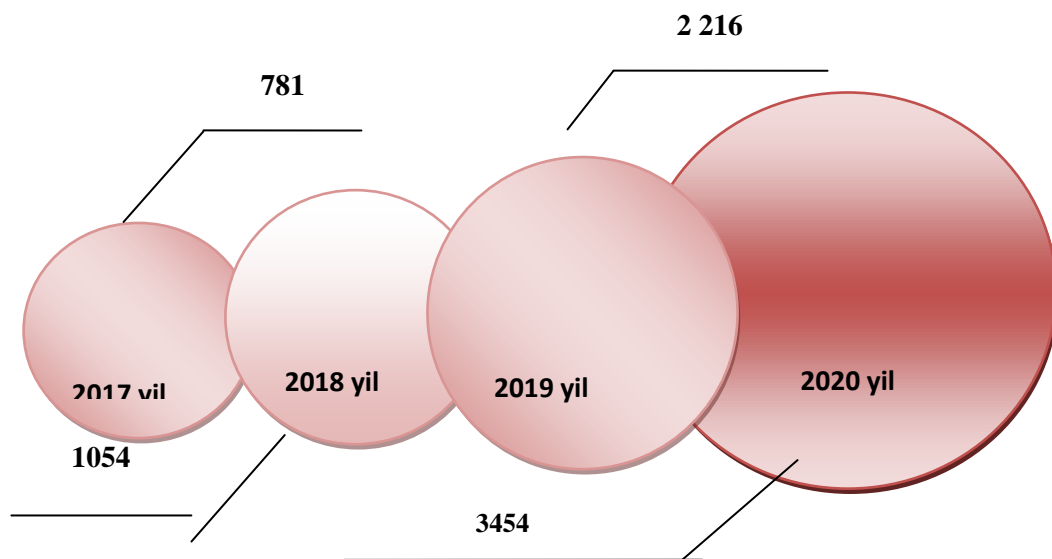

O'zbekiston Respublikasining Qonunchilik palatasi tomonidan 2012 yil 26 aprelda qabul qilingan **327-sonli** "Oilaviy tadbirkorlik to'g'risida"gi qonuni kuchga kirgandan boshlab, Respublikamizda oilaviy korxonalar faoliyatini tashkil etishda, korxonalar huquqini muhofaza qilishda va faoliyatini yuritishda sezilarli o'zgarishlar amalga oshirildi. Buning natijasida, oilaviy korxonalar soni ko'payib mamlakatimiz iqtisodiyoti rivojlanishida ijobiy ulushiga ega bo'lib bormoqda.

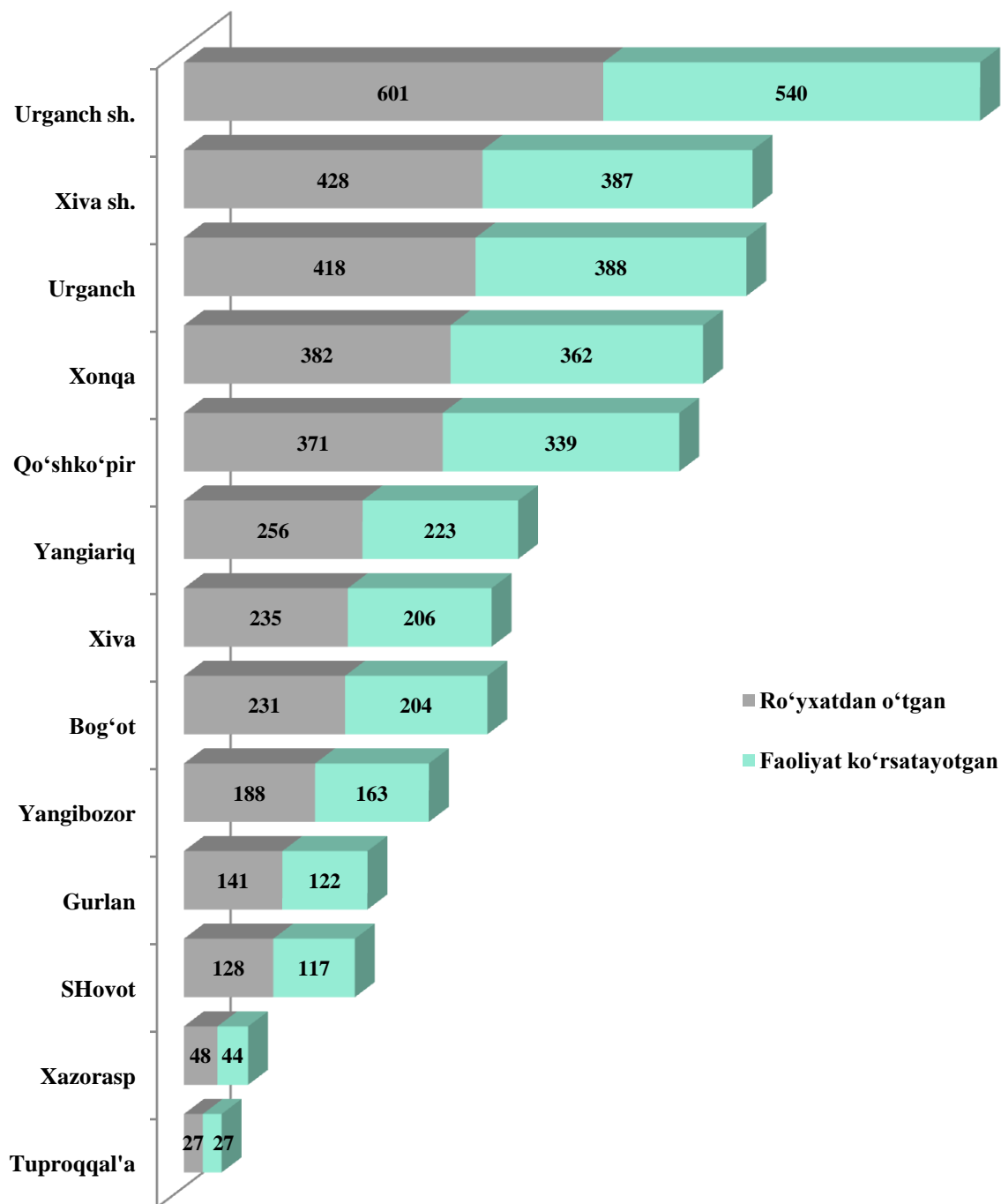
Oilaviy korxonalar

Yuridik shaxs sifatida davlat ro'yxatidan o'tgan oilaviy korxonalar soni 2020 yil 1 iYul holatiga ko'ra 3 454 tani tashkil etib, ulardan 3 122 tasi yoki 90,4 % faoliyat ko'rsatadi.

Ro'yxatdan o'tgan oilaviy korxonalar dinamikasi, (birlikda)

Hududlar kesimida oilaviy korxonalar soni, (birlikda)

Yangi tashkil etilgan oilaviy korxonalarining hududlar kesimidagi soni va ulushi,

(birlikda, foizda)

	korxonalar soni (birlik)	korxonalar ulushi (%)
Xorazm viloyati	884	100,0
Urganch sh.	101	11,4
Xiva sh.	92	10,4
tumanlar:		
Bogʻot	78	8,8
Gurlan	48	5,4
Qoʻshkoʻpir	110	12,4
Urganch	69	7,8
Hazorasp	13	1,5
Tuproqqalʼa	11	1,2
Xonqa	99	11,2
Xiva	44	5,0
Shovot	35	4,0
Yangiariq	79	8,9
Yangibozor	105	11,9

**Yangi tashkil etilgan oilaviy korxonalarining iqtisodiy
faoliyat turlari kesimidagi ulushi, (foizda)**

